

Czym są GPP?

Zielone zamówienia publiczne (ang. Green Public Procurement - GPP) to proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest ograniczone w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku.

Czym jest GPP4Growth?

Projekt GPP4Growth łączy doświadczenie i praktyki dziesięciu organów publicznych z Europy w ramach przedsięwzięcia mającego na celu poprawę zdolności tych organów w dziedzinie wdrażania polityki promującej ekoinnowacje i rozwój ekologiczny za pomocą „zielonych zamówień publicznych”. Europejskie instytucje publiczne wydają 14% całego PKB Unii Europejskiej. Wartość tych wydatków publicznych na towary, usługi i roboty budowlane oszacowano na 1,8 bln EUR rocznie. Tę znaczącą „siłę nabywczą” organów publicznych można wykorzystać w celu pobudzania ekoinnowacji i rozwoju ekologicznego poprzez propagowanie przyjaznych środowisku, zasobooszczędnych towarów i usług.

GPP4Growth

- Nota informacyjna A1.3 -

Najlepsze polityki, plany i kryteria dotyczące stosowania zielonych zamówień publicznych w Unii Europejskiej

Streszczenie

W niniejszym dokumencie przedstawiono zalecenia dotyczące polityki w zakresie sposobu wykorzystania zielonych zamówień publicznych do wzmocnienia zasobooszczędnego wzrostu w regionach UE, w oparciu o dane pochodzące z analizy porównawczej polityk, przeprowadzonej przez Uniwersytet w Patras (Grecja) z wykorzystaniem danych pochodzących z poszczególnych regionów UE, zebranych przez konsorcjum projektu GPP4Growth, realizowanego w ramach Programu INTERREG EUROPA. Zalecenia obejmują wytyczne dotyczące usprawnienia istniejących polityk zielonych zamówień w regionach UE, na przykład sugestie, jak zminimalizować obciążenia administracyjne dla przedsiębiorstw biorących udział w przetargach międzynarodowych.

Badanie

W sprawozdaniu przedstawiono wyniki badania opartego o analizę dostępnych informacji, którego przedmiotem były polityki w dziedzinie GPP w dziewięciu państwach partnerskich GPP4Growth i które miało na celu udzielenie odpowiedzi na trzy podstawowe pytania badawcze:

- Jak przedstawia się stan obecny oraz perspektywy rozwoju GPP w Państwa regionie i kraju oraz jakie są najważniejsze czynniki wspierające i ograniczające ten rozwój?
- Które ze strategii i polityk składających się na poddane analizie ramy polityki mają największe znaczenie dla dalszego wykorzystania GPP w Państwa kraju lub regionie?
- W jaki sposób Państwa kraj lub region będzie czerpać korzyści z GPP jako narzędzia umożliwiającego zrównoważony rozwój?

Partnerzy projektu GPP4Growth

Uniwersytet
w Partras (GR)

Region
Lombardia (IT)

Województwo
Łódzkie (PL)

Prowincja
Antwerpia (BE)

Ministerstwo
Środowiska
i Planowania
Przestrzennego
(ES)

Region Zemgale
(LV)

Agencja Rozwoju
Regionalnego
Stara Zagora
(BG)

Departament
Środowiska,
Wspólnota Władz
Lokalnych
i Regionalnych
(IRL)

Fundacja
Rozwoju
i Dialogu
Regionalnego
(MT)

Podstawowe ustalenia wynikające z badania

Jak dotąd państwa europejskie najczęściej opowiadały się za rozwiązaniem polegającym na udzielaniu wsparcia instytucjom publicznym w dobrowolnym uwzględnianiu zrównoważonych zamówień publicznych tam, gdzie to możliwe. Dlatego poziom zaangażowania organów publicznych w GPP jest silnie zróżnicowany. Niemniej to dobrowolne podejście do wdrożenia GPP nie zawsze było skuteczne. Badanie sugeruje, że wdrożenie GPP wymaga większej normalizacji w całym sektorze publicznym.

Ponadto większość regionów UE nie posiada specjalistycznych planów regionalnych dotyczących wdrożenia GPP, co może mieć wpływ na poziom świadomości oraz stopień poparcia politycznego.

Co więcej, analiza ujawniła, że partnerzy zdają sobie sprawę z potrzeby udoskonalenia swoich procesów monitorowania GPP głównie w drodze opracowania scentralizowanych i specjalistycznych instrumentów służących do monitorowania procesów GPP. Kluczowym składnikiem wszystkich stosowanych podejść była organizacja szeregu wydarzeń mających na celu zmianę mentalności społeczeństw w odniesieniu do GPP, aby ten rodzaj zamówień przestał być uważany za kosztowny, nadmiernie skomplikowany lub zbędny.

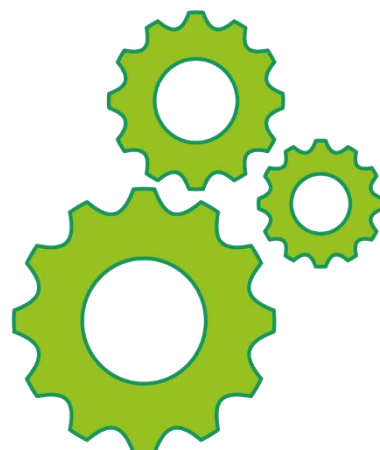
Badanie rzuciło też światło na fakt, że regiony i kraje partnerskie projektu GPP4Growth powinny w większym stopniu uwzględnić dyrektywę UE w ogólnych instrukcjach dotyczących GPP. Wreszcie określono szereg mechanizmów wsparcia na rzecz rozszerzania GPP i przenoszenia ich do innych sektorów, m. in.:

- materiały szkoleniowe i seminaria dla pracowników sektora publicznego zaangażowanych w GPP;
- mechanizmy tworzenia sieci umożliwiające nawiązanie kontaktu z producentami ekologicznych towarów i usług oraz zamawianie najnowszych zielonych innowacji produkowanych przez rynek;
- zapewnienie szeregu zachęt do udziału w procedurach GPP (np. ulgi podatkowe);
- stworzenie mechanizmu koordynacji na potrzeby wdrożenia GPP.

Badanie wykazało, że w poszczególnych regionach partnerskich projektu GPP4Growth, istnieją podobne czynniki ograniczające i utrudniające wdrożenie GPP. Dodatkowo umożliwiło ono określenie podstawowych czynników wspierających rozwój zielonych zamówień publicznych, które mogą przyczynić się do większego ich upowszechnienia.

Brak obowiązkowego, specjalistycznego ustawodawstwa dotyczącego GPP w większości regionów partnerskich sprawia, że znaczenia nabierają inicjatywy na rzecz promowania zielonych zamówień publicznych i ich rozwoju, podejmowane przez organy krajowe i regionalne.

Płyne stąd wniosek, że nieobowiązkowy lub częściowo obowiązkowy charakter wdrożenia GPP w regionach partnerskich projektu GPP4Growth oznacza, że na dynamikę ich wdrażania może mieć znaczny wpływ zaangażowanie instytucji publicznych.

Czynniki sprzyjające wdrażaniu GPP	Czynniki ograniczające wdrażanie GPP
<ul style="list-style-type: none"> - Regulacje unijne promujące wdrożenie GPP i ich rozwój. - Projekty finansowane ze środków unijnych, służące jako platforma wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie GPP (np. PRIMES). - Uwzględnianie w większym stopniu kosztów całego cyklu życia produktów w publicznych procedurach przetargowych. - Podnoszenie świadomości na temat korzyści środowiskowych wynikających z GPP. - Szersze korzystanie z narzędzi takich jak platformy internetowe do wymiany informacji. - Bardziej efektywny przepływ informacji i wiedzy na temat GPP. - Tworzenie skuteczniejszych administracyjnych procedur wdrażania GPP. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak świadomości na temat korzyści wynikających ze stosowania GPP. - Brak obowiązkowych przepisów dotyczących GPP i słaba koordynacja działań administracji publicznej podczas tego procesu. - Ograniczone poparcie polityczne dla wdrożenia GPP. - Brak praktycznej wiedzy dotyczącej procedur wdrażania GPP. - Brak specjalistycznych ram prawnych lub regulacyjnych dotyczących GPP. - Wysokie ceny określonych produktów ekologicznych. - Postrzeganie GPP jako rodzaju zamówień mającego negatywny wpływ na konkurencyjność i lokalną gospodarkę. - Brak mechanizmów rozpowszechniania wiedzy służących podnoszeniu świadomości na temat znaczenia GPP.

Zalecenia dotyczące kreowania polityki

- Opracowanie szerszego katalogu zielonych kryteriów do stosowania w procedurach GPP.
- Stosowanie metod opartych na obliczaniu kosztów cyklu życia w ramach tych kryteriów.
- Obowiązkowe stosowanie zielonych kryteriów w procedurach przetargowych.
- Utworzenie odpowiednich mechanizmów monitorowania, umożliwiających zapewnienie przestrzegania zielonych kryteriów w procedurach zamówień publicznych.
- Wykorzystanie technologii ICT w GPP.
- Opracowanie specjalistycznych regionalnych planów działania w zakresie GPP, uwzględniających potrzeby i charakterystykę administracji publicznych poszczególnych terytoriów.

Zalecenia dotyczące polityki cd.

- Wsparcie regionalne na rzecz Zamawiających w zdobywaniu kompetencji i umiejętności umożliwiających zdefiniowanie zielonych zamówień publicznych i zarządzanie nimi;
- Uzgodnienie definicji strategii wsparcia oraz strategii informacyjnej na potrzeby rynku regionalnego.

Wnioski

Badanie wykazało, że postęp we wdrażaniu polityki w zakresie rozwoju GPP w dziewięciu regionach partnerskich projektu GPP4Growth jest zróżnicowany oraz że instytucje publiczne stosują liczne podejścia mające na celu zwiększenie poziomu wykorzystania zielonych kryteriów w procedurach przetargowych.

Niemniej w ramach przytoczonych przykładów można wskazać wspólne praktyki, które zidentyfikowano jako kluczowe dla wzrostu GPP. W niniejszym podsumowaniu przedstawiono szereg zaleceń dotyczących prowadzenia polityki, odznaczających się potencjałem do dalszej optymalizacji wdrażania jak również ułatwienia przeniesienia tego rozwiązania do innych regionów partnerskich.

Ponadto, w oparciu o doświadczenia partnerów projektu GPP4Growth, zasugerowano szereg dodatkowych interwencji. Obejmują one utworzenie mechanizmów wsparcia na rzecz rozwoju GPP oraz usprawnienia procesów administracyjnych, takie jak:

- stosowanie w publicznych procedurach przetargowych metod monitorowania umożliwiających gromadzenie danych, rozpowszechnianie informacji i ciągłą ocenę oraz rewizję procesu zamówienia;
- rozszerzenie stosowania zielonych kryteriów;
- profesjonalizację i budowanie potencjału pracowników sektora publicznego;
- rozszerzenie zakresu towarów i usług, których dotyczą zielone kryteria i uwzględnianie w większym stopniu dyrektyw UE, zgodnie z najnowszymi zmianami w wiedzy naukowej/sytuacji handlowej;
- opracowanie zachęt na rzecz stosowania zielonych kryteriów;
- opracowanie narzędzi ułatwiających stosowanie zielonych kryteriów, takich jak baza danych o produktach ekologicznych;
- opracowanie dodatkowych systemów wsparcia dla nabywców publicznych i dostawców w celu ułatwienia tworzenia sieci i wytwarzania towarów i usług.

Wciąż potrzebne są pewne usprawnienia mające na celu efektywne wdrażanie GPP. Niemniej wymiana doświadczeń pomiędzy państwami członkowskimi umożliwia skuteczne opracowanie polityki w tym obszarze.

Dalsze informacje

Niniejszą notę informacyjną przekazał Departament Komunikacji, Działów w Dziedzinie Klimatu i Środowiska Republiki Irlandii/ Roinn Cumarsáide, Gníomhaíthe ar son na hAeráide agus Comhshaoil. Opiera się ona na sprawozdaniu z badania przygotowanym przez Uniwersytet Partas w Grecji, będący partnerem projektu GPP4Growth, oraz konsorcjum w/w projektu. Pełne sprawozdanie nosi tytuł: „Analiza istniejących polityk, planów i kryteriów dotyczących zielonych zamówień publicznych w kluczowych sektorach GPP4Growth” i może zostać udostępniona na życzenie.

Więcej informacji na temat GPP4Growth można znaleźć na stronie

www.interregeurope.eu/gpp4growth

PYTANIA:

Monika Zielińska

Regionalne Biuro
Województwa Łódzkiego
w Brukseli

Urząd Marszałkowski
Województwa Łódzkiego

al. Piłsudskiego 8,
90-051 Łódź

Tel. 042 663 30 45

e-mail:
monika.zielinska@lodzkie.pl
rbwl@lodzkie.pl